

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Основи тактичної медицини

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Шифр та назва спеціальності	227 «Терапія та реабілітація»
Назва освітньо-професійної програми	«Терапія та реабілітація»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Медицини катастроф та військово-медичної підготовки
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова
Форма навчання	Очна
Викладач	
Прізвище, ім'я, по батькові	1). Г.Г.Рощін, 2). О.В.Мазуренко, 3). І.Й.Сличко, 4). Н.І. Іскра, 5). Кузьмін В.Ю.
Посада	1).Завідувач кафедрою медицина катастроф та військово-медичної підготовки, д.мед.н. проф; 2) доцент кафедри медицини катастроф та військово-медичної підготовки; 3) доцент кафедри медицини катастроф та військово-медичної підготовки; 4) завуч кафедри медицини катастроф та військово-медичної підготовки, д.мед.н. проф.; 5) доцент кафедри медицини катастроф та військово-медичної підготовки;
Науковий ступінь, вчене звання	1) Д.мед.н. професор; 2) к.мед.н. доцент; 3) к.мед.н.доцент; 4) д.мед.н. професор; 5) к.мед.н. доцент
Електронна адреса	Mk_kafedra@ukr.net

Телефон	
Посилання на профіль викладача	1) Г.Г.Рошчін https://orcid.org/0000-0002-5800-2725 2). О.В.Мазуренко https://orcid.org/0000-0003-2560-900X 3). І.Й.Сличко https://orcid.org/0000-0001-5964-3287 4). Н.І.Іскра https://orcid.org/0000-0001-5976-3625 5). В.Ю.Кузьмін https://orcid.org/0000-0001-8247-0097
Консультації	

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	<i>Предметом вивчення</i> Специфіка надання медичної допомоги в залежності від тактичної ситуації на полі бою, характеру отриманих поранень, рівня знань та навичок медпрацівника, який перший контактує з пораненим, та наявного медичного обладнання. Забезпечення ефективної медичної допомоги на полі бою критично важливі тренування та планування.
Мета дисципліни	формування євних умінь, цільових знань та практичних навичок необхідних для надання домедичної допомоги за умов бойових дій та ситуацій до їх наближених.
Завдання дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність використовувати знання з основ анатомії та фізіології людини та основ гігієни людини бойових умовах. - Здатність визначати види ушкоджень в бойових умовах. Знати засоби індивідуального медичного оснащення. Мати чітке поняття домедичної допомоги та її надання в бойових умовах. - Здатність зупиняти кровотечу та локалізувати рани в бойових умовах . - Здатність надати домедичну допомогу при гострих порушеннях дихання в позалікарняних бойових умовах. - Здатність надати домедичну допомогу при переломах, вивихах, розтягах в бойових умовах. - Здатність провести відтягнення та перенесення постраждалого в бойових умовах; - Здатність надати домедичну допомогу при ураженні засобами масового ураження. - Здатність надати домедичну допомогу при опіках, відмороженнях та кліматичних ураженнях. - Здатність надати домедичну допомогу при найпоширеніших невідкладних станах. - Здатність формувати необхідну поведінка в надзвичайних ситуаціях . Своєчасно визначати стрес, втому їх ознаки, профілактика та надавати домедичну допомогу.
Пререквізити	Навчальна дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: внутрішні хвороби, хірургія, травматологія, токсикологія.
Постреквізити	Навчальна дисципліна є базою для вивчення таких дисциплін, як: технологій медичної діагностики та лікування
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p><u>Мають відповідати стандарту вищої освіти та ОП</u></p> <p>Інтегрально компетентність: Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.</p> <p>Загальні компетентності: 1) здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; 2) здатність вчитися і оволодіювати</p>

	сучасними знаннями; 3) здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; 4) здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях; 4) здатність працювати в команді; 5) здатність спілкуватись іноземною мовою; 6) здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Фахові компетентності: 1) здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані; 2) здатність до визначення, 3) здатність до діагностування невідкладних станів; здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги; 4) здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів; здатність до виконання медичних маніпуляцій; 5) здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності; Інструментальні компетентності: 1) здатність зупинити кровотечу через накладання турнікету САТ; 2) здатність забезпечити іммобілізацію переломів кісток скелету із застосуванням іммобілізаційних шин; 3) виконати голкову торакопункцію при напруженому пневмотораксі; 3) виконати пальцеву торакостомію при напруженому пневмо-емотораксі; 4) здатність провести ультрозвукове дослідження травмованим відповідно протоколу FAST; 5) здатність провести дозиметричний контроль із застосуванням дозиметру.
Результати навчання	Мають відповідати стандарту вищої освіти та ОП
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС (90 годин). Для <i>очної</i> денної форми навчання: аудиторних 36 годин, самостійна робота 54 годин
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у другому семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

1. Основи анатомії та фізіології людини. Основи гігієни людини в бойових умовах.
2. Види ушкоджень в бойових умовах. Засоби індивідуального медичного оснащення. Поняття домедичної допомоги. Надання домедичної допомоги в бойових умовах.
3. Зупинка кровотечі та захист рани в бойових умовах.
4. Надання домедичної допомоги при гострих порушеннях дихання в позалікарняних бойових умовах.
5. Надання домедичної допомоги при переломах, вивихах, розтягах в бойових умовах.
6. Надання домедичної допомоги при переломах, вивихах, розтягах в бойових умовах.
7. Відтягнення та перенесення постраждалого в бойових умовах.
8. Надання домедичної допомоги при ураженні засобами масового ураження.
9. Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.
10. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях .Стрес, втота: ознаки, профілактика, домедична допомога.

Самостійна робота здобувача освіти

Цілі, форма та контроль самостійної роботи повинні бути зрозумілими та доступними, містити алгоритми їхнього виконання. Критерії оцінювання й терміни здачі завдань повинні бути чітко визначені

Основи анатомії та фізіології людини. Основи гігієни людини в бойових умовах.

Види ушкоджень в бойових умовах. Засоби індивідуального медичного оснащення. Поняття домедичної допомоги. Надання домедичної допомоги в бойових умовах.

Зупинка кровотечі та захист рани в бойових умовах.

Надання домедичної допомоги при гострих порушеннях дихання в позалікарняних бойових умовах.

Надання домедичної допомоги при переломах, вивихах, розтягах в бойових умовах.

Надання домедичної допомоги при переломах, вивихах, розтягах в бойових умовах.

Відтягнення та перенесення постраждалого в бойових умовах.

Надання домедичної допомоги при ураженні засобами масового ураження.

Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.

Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях .Стрес, втома: ознаки, профілактика, домедична допомога.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел (не більше 10 джерел)

Основна література:

1. Протоколи з надання екстреної медичної допомоги рівня розширеної підтримки життя (Advanced Life Support -ALS):: посібник // за редакцією професора Рощина Г.Г.- Київ.Юстон.-2019 -294 с.
1. Протоколи з надання екстреної медичної допомоги постраждалим від радіаційних, біологічних та хімічних чинників (Nuclear, Biological, Chemical – NBC): посібник // за редакцією професора Рощина Г.Г.- Київ.Юстон.-2021 -265 с.
  2. Оцінка радіаційної і хімічної обстановки : навчальний посібник / за ред. проф. О.Є.Левченка. – К. : Українська військово-медична академія, 2014. – 256 с.
  3. Крилюк В.О., Гур'єв С.О., Гудима А.А. [та ін.] Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: [навч. посіб.] – Київ: 2016. – 400 с.
  4. Мазуренко О.В. Координація національної та міжнародної допомоги при подоланні медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій природного характеру – Київ: МПБП «Гордон», 2017. – 320 с.
  5. Хірургія пошкоджень. Надання екстреної медичної допомоги в Центрі травми багатопрофільної лікарні: посі/Воробей І.О., Воробей О.В., Мазуренко О.В., Рошін Г.Г., Хворостиеа В.М.: за ред. О.В.Мазуренка, Г.Г.Рощина -Київ : МПБП «Гордон», 2018.-160 с.
  6. Бадюк М.І., Ковида Д.В., Микита О.О., Козачок В.Ю., Середа І.К., Швець А.В. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів: [навч. посіб.] / За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2018. – 204 с
  7. Протоколи з надання екстреної медичної допомоги рівня базової підтримки життя (Basic Life Support – BLS) – Екстерий медичний технік: посібник // за редакцією професора Рощина Г.Г.- Київ.Юстон.-2020 -150 с.
  8. ATLS Невідкладна медична допомога при травмі. Поглиблений курс для студентів / пер. з англ. К.:.- Наш Формат, 2023.--464 с.

Додаткова література:

1. Волянський П.Б. Медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях в єдиній державній системі цивільного захисту: керівництво / П.Б. Волянський [та ін.]. – Київ: «Видавництво Людмила», 2019. – 693 с.
2. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навч. посібник.– К: Центр учбової літератури, 2008.– 158 с.
3. Русаловський А.В., Вендичанський В.Н. Цивільний захист: Навч. Посібн./За наук.ред. Запорожця О.І., -К.: АМУ, 2008, -250с.
4. Організація медичного забезпечення збройних сил європейських держав : навч. посіб. – К., 2015. – 104 с.
5. Оцінка радіаційної і хімічної обстановки : навчальний посібник / за ред. проф. О.Є.Левченка. – К. : Українська військово-медична академія, 2014. – 256 с.
6. Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій: [підручник] / За ред. М.А. Андрейчина. – Тернопіль: ТДМУ, 2015. – 320 с.

Публікації викладача курсу:

- 1.Іскра Н.І.Медичний та біологічний захист за умов надзвичайних ситуацій // Навчальний посібник / За редакцією д. держ. упр.Волянського П.Б.та д.мед.н., професора С.О.Гурєва – Х.: ФОП Панов А.М., 2016. – 324с.**C.90-128**
- 2.Іскра Н.І.Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі // навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладівЗа редакцією д. держ. упр. П.Б.Волянського та д.мед.н., професора С.О.Гурєва – К.: «БІ ТУ БІ ГРУП» – 2017. – 400с..**C.98-134**
- 3.Іскра Н.І.Медичний захист військ.// Навчальний посібник / За редакцією д. держ. упр. П.Б.Волянського та д.мед.н., професора С.О.Гурєва– К.: «БІ ТУ БІ ГРУП» – 2017. – 400с..**C133-146**
4. Іскра Н.І.Екстрена та невідкладна медична допомога. Том І: допомога травмованим на догоспітальному етапі. // Національний підручник . / За редакцією д.мед.н., професора Гур'єва С.О., д.мед.н. Крилюка В.О.// Н. І. Іскра/ Київ, ТОВ «ОЖИВА». – 2017. – 504с..**C333-384**
5. Іскра Н.І.Екстрена та невідкладна медична допомога. Том ІІ: допомога дітям на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах.//Національний підручник.За редакцією д.мед.н., професора Гур'єва С.О., д.мед.н. Крилюка В.О. // Н. І. Іскра/ Київ, ТОВ «ОЖИВА». – 2018. – 680с. **C356-448.**
- 6.Іскра Н.І. «ТОМ ІІІ. Примірні клінічні маршрути пацієнта при наданні екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі» (рекомендовано МОН України, як національний підручник для студентів ВНЗ (лист № 1/11-5023 від 08.05.2018р.)За редакцією д.мед.н., професора Гур'єва С.О., д.мед.н. Крилюка В.О. // Н. І. Іскра/Видавництво: Видавничий дім «ОЛІВА», м. Київ, 2019 р. с. 350. **C234-256.**
7. Іскра Н.І. //Екстрена та невідкладна медична допомога ТОМ ІV. «Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі»//Національний підручник ISBN 978-617-95015-0-0 (рекомендовано МОН України, як підручник для студентів ВНЗ (лист № 1/11-5023 від 08.05.2018р., схвалено МОЗ України 25.02.2020р.) УДК 616-001-083.98(075.8). За редакцією д.мед.н., професора Гур'єва С.О., д.мед.н. Крилюка В.О. // Н. І. Іскра/ Видавництво: Видавничий дім «ОЛІВА», м. Київ, 2020р. с. 300. **C356-448.**

Загальна схема оцінювання

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/екзамен	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота
68 - 74	125 – 139	D		непогано
61 - 67	111 – 124	E		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 – 110	FX	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	1 – 59	F		необхідне повторне вивчення дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою (для галузі знань 22 Охорона здоров'я 200-бальною шкалою).</i> Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань здобувачів <i>денної</i> форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 75 балів, і рейтингу з атестації – 25 балів. Для здобувачів <i>заочної</i> форми навчання відповідно – з рейтингу навчальної роботи – 50 балів, і рейтингу з атестації – 50 балів.
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
75-81	C				
68-74	D				
61-67	E	Задовільно			
35-60	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано		
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
  - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
  - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;

- здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
- відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
- складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;

2) дотримуватись академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Університету.

